

NOTA
Herselt (Ramsel) - Madestraat

DEEL II – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES
RAPPORT 153

© **Atelier Ilse Roovers**

G&R bv

Bergstraat 39

2861 Onze-Lieve-Vrouw-Waver

0495 / 88 72 88

ROOVERS I. & VAN DE KONIJNENBURG R. 2025: Nota Herselt (Ramsel) – Madestraat, *Archeologische studies* 153, Onze-Lieve-Vrouw-Waver.

Illustratie voorblad: detail uit de kaart van Ferraris van 1777.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve mij de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken. Deze uitgave mag niet zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Atelier Ilse Roovers aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

NOTA

Herselt (Ramsel) - Madestraat

DEEL II – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Ilse Roovers & Rik van de Konijnenburg

Onze-Lieve-Vrouw-Waver
2025

Inhoudstafel

DEEL II : PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1	INLEIDING	5
1.1	Administratieve fiche	5
1.2	Aanleiding vooronderzoek.....	5
2	RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK.....	8
3	ADVIES	9
4	BEPALINGEN INZAKE TOEVALSVONDSTEN.....	9
5	BIBLIOGRAFISCHE REFERENTIES	10
6	LIJST VAN FIGUREN.....	10

1 INLEIDING

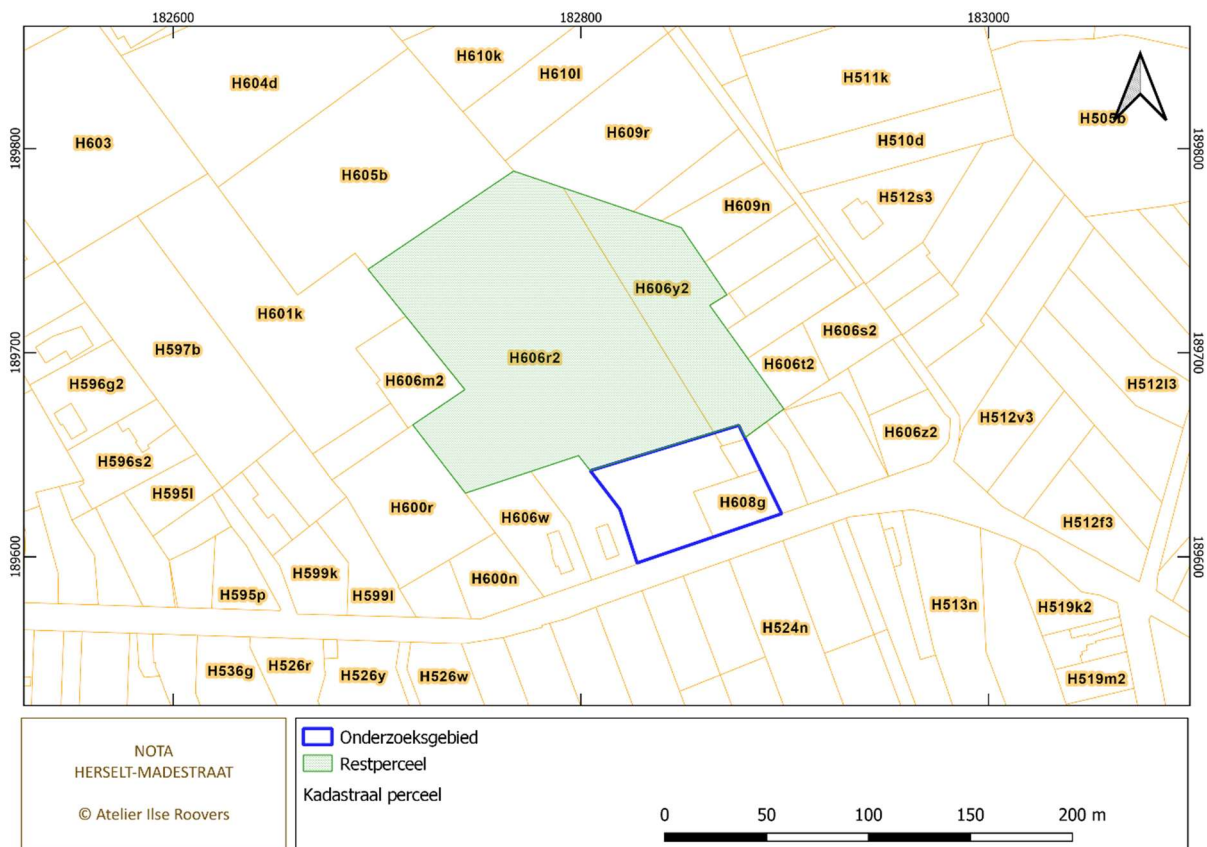
1.1 Administratieve fiche

Projectcode nota	2025D1
Projectcode archeologienota	2024E76 https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/29736
Geplande ingreep	Verkaveling
Wetgeving	De wetgeving met betrekking tot de archeologie: het onroerend erfgoed decreet van 12 juli 2013 en het onroerend erfgoed besluit van 16 mei 2014, die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, gewijzigd op 18 juli 2017 en met terugwerkende kracht toepasbaar vanaf 1 juni 2017.
Gemeente	Herselt
Deelgemeente	Ramsel
Kadastrale gegevens	Herselt 3 ^{de} afdeling sectie H 606r2, 606y2, 607f en 608g
Autorisatie	Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041 Grauwe Torenwal 6/00/1 3960 Bree
Veldwerkleider	Ilse Roovers OE/ERK/archeoloog/2019/00032 Atelier Ilse Roovers - G&R BV Bergstraat 39 2861 Onze-Lieve-Vrouw-Waver
Periode	08-04-2025 tot 09-04-2025

1.2 Aanleiding vooronderzoek

Voor uitvoering van de geplande **verkaveling** in de Madestraat te Ramsel, deelgemeente van Herselt, diende de opdrachtgever een omgevingsvergunning aan te vragen. Het terrein omvat de kadastrale percelen Herselt 3de afdeling sectie H 606r2, 606y2, 607f en 608g. Aan de omgevingsvergunningsaanvraag werd **archeologienota ID 29736** toegevoegd¹ waarin een vervolgonderzoek door middel van proefsleuven werd opgelegd voor het zuidelijke deel van terrein. Het noordelijke deel is een restperceel en daardoor uitgesloten van vervolgonderzoek (figuur 1).

Deze **nota** is het verslag van het proefsleuvenonderzoek dat plaatsvond op 8 en 9 april 2025. Het onderzoek heeft voldoende gegevens opgeleverd om de **vrijgave** van het onderzoeksgebied te adviseren.

Figuur 1: Onderzoeksgebied op de kadastrale kaart (bron: geopunt en opdrachtgever)

¹ DE NUTTE 2024. Online raadpleegbaar op <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/29736>

2 RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK

VOORBEREIDING

Het onderzoeksgebied situeert zich op een zandrug in het middengebied van de Grote Nete. Op dit terrein is de droge lemig zandgrond Scg gekarteerd. Deze bodem is een podzol waardoor hij archeologisch interessant is vanwege zijn profielontwikkeling. De bodemerosie is als verwaarloosbaar ingeschat waardoor archeologisch relevante bodemniveaus intact bewaard kunnen zijn. Gezien de hogere ligging in het landschap -met water in de nabijheid- is deze plaats interessant om te bewonen. Er is dan ook een kans op treffen van sporensites vanaf het laat-neolithicum en vaste structuren vanaf de historische perioden. Op 200 m ten zuiden van het onderzoeksgebied lag een ven zoals te zien op het LIDAR digitaal hoogtemodel en de gekarteerde bodemserie Efp. Conform de Code van Goede Praktijk² is tijdens het onderzoek extra aandacht besteed aan het treffen van lithisch materiaal.

Vanaf het midden van de 19de eeuw is het onderzoeksgebied bebouwd. Langs de Madestraat bevond zich een vaste structuur (langgevelhoeve) die mogelijk al aanwezig was in het derde kwart van de 18de eeuw. Vanaf einde jaren 1960 is er bijgebouwd tot in 2013 driekwart van het terrein verhard was. Alle structuren zijn in 2014 gesloopt. Tot hoe diep de verstoringen gaan, was niet gekend.

RESULTATEN

Het onderzoek is uitgevoerd op 8 en 9 april 2025. De proefsleuven zijn in de richting van de helling aangelegd om de top van de C-horizont gelijkmatig aan te snijden en de trefkans op intacte sporen te vergroten in de westelijke zone, waar geen recente bebouwing aanwezig was. Er is **11,48%** van het terrein onderzocht door middel van vijf proefsleuven (WP1 tot 5), een kijkvenster (WP6) en drie profielputten (PP1-3).

In **WP1-2-3** wisselen vaste puinlagen en losse opvulgrond zich af. In de zuidelijke en centrale zones van deze werkputten troffen we de **uitbraaksporen** aan van het **agrarische woonerf** dat in 2013 is gesloopt. In de noordelijke zones tekenden zich recente sporen van landbewerking af. In **WP4-5-6** is de top van de C-horizont vrij intact bewaard. Net zoals in WP1-2-3 zijn sporen van landbewerking zichtbaar in de noordelijke zones. We troffen **geen archeologische sporen** aan.

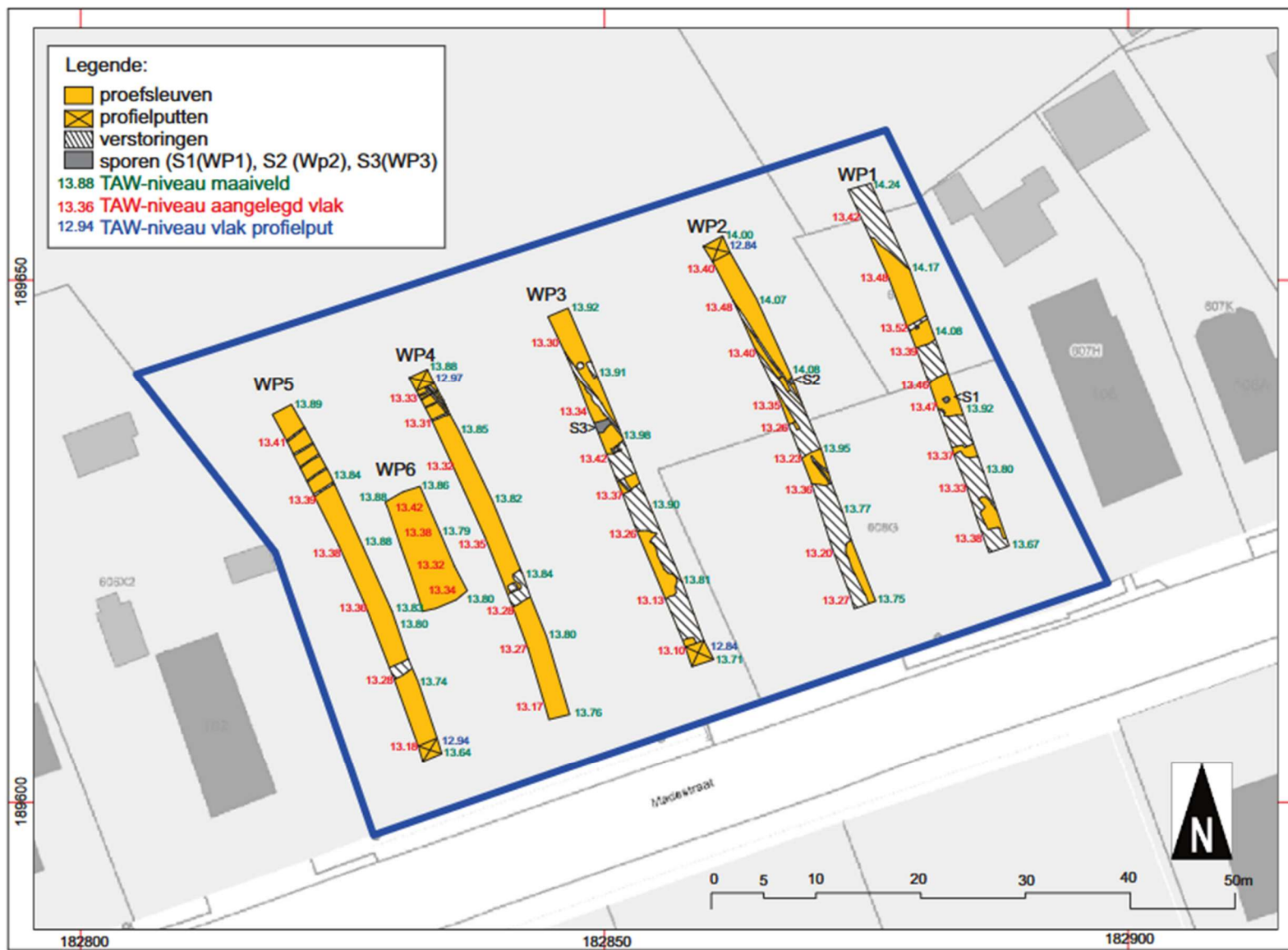
We duiden drie sporen aan in het vlak. De sporen situeren zich in het centrale en oostelijke deel van het terrein. SP1 en SP3 zijn niet meer bewaard in de coupe waardoor interpretatie niet mogelijk is. SP2 is een vrij recent paalgat dat een oudere antropogene kuil oversnijdt. Er is geen dateerbaar materiaal aangetroffen.

In het oostelijke en centrale deel van het terrein is de bodem verstoord tot op 140 cm onder het maaiveld (PP1-PP2: Ap1-Ap2-C). In het westelijke deel is de top van de C-horizont bewaard (A op C-profiel) maar we troffen er geen archeologische sporen aan. De gekarteerde podzol Scg met duidelijke humus en/of ijzer B-horizont is niet intact bewaard.

BESLUIT

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is de ondergrondse sloop van het agrarisch woonerf en recente landbewerking vastgesteld. Er is geen archeologische site aangetroffen die een vervolgonderzoek door middel van opgraving vereist.

² Code van Goede Praktijk 4.0, p. 72, 8.6.1.8 - 2° steentijd artefactensites.

Figuur 2: Alle sporenplan (bron: R. van de Konijnenburg)

3 ADVIES VOOR VERVOLGONDERZOEK

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer het vooronderzoek met ingreep in de bodem gefundeerde resultaten oplevert over de aard, de omvang en de waarde van het archeologisch bodemarchief in het plangebied. Op deze manier kan een advies geformuleerd worden over de vrijgave van een terrein, een vervolgonderzoek of behoud in situ.

Het is mogelijk om voor het onderzoeksgebied Herselt (Ramsel) - Madestraat een gefundeerd advies te formuleren:

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is de ondergrondse sloop van een agrarisch woonerf en recente landbewerking vastgesteld. Er is geen archeologische site aangetroffen die een vervolgonderzoek door middel van opgraving vereist. Gezien de verstoorde bodem tot op 140 cm onder het maaiveld reikt en de uiterst lage densiteit van oudere sporen adviseren we de **vrijgave** van het onderzoeksgebied. We stellen **geen programma van maatregelen** op.

4 BEPALINGEN INZAKE TOEVALSVONDSTEN

Als tijdens de uitvoeringswerken toevalsvondsten worden gedaan, is de melding ervan wettelijk verplicht volgens artikel 5.1.4 van het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vondst moet binnen de drie dagen gemeld worden bij het agentschap onroerend erfgoed. De vondst en haar vindplaats moet beschermd worden tot tien dagen na het vinden. Het agentschap komt zo snel mogelijk ter plaatse om de vondst te onderzoeken. Op basis van dat onderzoek kan de termijn van tien dagen verlengd of ingekort worden. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.

5 BIBLIOGRAFISCHE REFERENTIES

UITGEGEVEN BRONNEN

Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.

DE NUTTE G. 2024: Madestraat, Ramsel archeologienota door middel van archeologisch bureauonderzoek, *Pertinax Rapporten 314*, Dilzen-Stokkem.

ERVYNCK A., DEBRUYNE S. & RIBBENS R. 2015: *Assessment, Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.

DIGITALE BRONNEN

Centraal Archeologische Inventaris: cai.erfgoed.net en www.geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geovlaanderen/cai/

Databank ondergrond Vlaanderen: dov.vlaanderen.be

Geopunt Vlaanderen: www.geopunt.be

6 LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Onderzoeksgebied op de kadasterkaart (bron: geopunt)

Figuur 2: Alle sporenplan (bron: R. van de Konijnenburg)

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES